

CRVENI KUSTOSI MOGLI BI NA POPIS ŽRTAVA USKORO UVRSTITI CRVENKAPICU I VUKA

Jasenovački popis žrtava nije tek prijevara, nego je i sramotna prijevara koja se i ne pokušava skrīti, a tamošnji se kustosi očito bore protiv znanosti i istine

Jedan je od najnovijih dokaza prijevare i popis puštenih iz Jasenovca i Stare Gradiške za Božić 1943. godine. Na njemu se mogu pronaći podaci za Osmana Bukića i Muhameda Bilalbegovića, iako se na mrežnom jasenovačkom popisu za osobe s istim podatcima navodi kako je Osman Bukić navodno strijeljan 1943. u Jasenovcu, a Muhamed Bilalbegović navodno nestao 1942. godine

Pišu: N. BANIĆ i M. KOIĆ

Jasenovački mrežni popis u mnogim svojim dijelovima masovna je prijevara kao što je već pokazano u mnogim prethodnim člancima. Netko bi mogao reći da je prijevara preteška riječ i da se samo radi o pogreškama koje su uvijek prisutne u radu, ali ako se te pogreške stalno pojavljuju i ponavljaju, a ne ispravljaju, već se na njima uporno ustrajava unatoč izrazito uvjerljivim dokazima koji jasno pokazuju njih-

vu lažnost, kako to drukčije nazvati nego prijevarom? Osim što su dosad objavljena imena mnogih relativno nepoznatih osoba koje se pogrešno nalaze na popisu, pokazano je da se ondje nalaze i brojne poznate ličnosti pa ne samo da se radi o prijevari, već o sramotnoj prijevari koja se usprkos očitosti i ne pokušava skrīti. Nove primjere pogrešaka nije teško pronaći ako se nađu odgovarajući dokumenti iz razdoblja postojanja logora. Jedan je od najnovijih primjera popis puštenih iz Jasenovca i Stare Gradiške za Božić

1943. godine koji je u arhivu pronašao gospodin Igor Vukić, a nedavno ga je objavio portal kamenjar.com. Na njemu se mogu pronaći podaci za Osmana Bukića i Muhameda Bilalbegovića, iako se na mrežnom jasenovačkom popisu za osobe s istim podatcima navodi kako je Osman Bukić navodno strijeljan 1943. u Jasenovcu, a Muhamed Bilalbegović navodno nestao 1942. godine. Osim što je mrežni jasenovački popis sam po sebi pun ovakvih pogrešaka i olakih zaključivanja o tomu tko je sve žrtva, s druge strane izgleda da nipošto nije problem povećavati popis i potencijalno unositi dodatnu pomutnju u postojeće podatke. Zadnja takva akcija u vrijeme pisanja ovoga članka dogodila se u petak 13. svibnja 2016. godine kad su na jasenovački mrežni popis dodane dvije nove osobe te su promijenjeni podaci za njih još sedam. Nove su osobe Nako Nastić i Dušanka Majstorović, oboje Srbi navodno rođeni u Brčkome i za oboje se kao izvor navode pisani podaci prikupljeni temeljem izjava članova obitelji ili prijatelja stradalih jasenovačkih zatočenika. U ovome slučaju naveden je potpuno isti izvor podataka za obje nove navodne žrtve. Usprkos tomu ni za jedno od njih nisu navedeni ni godina rođenja niti ime oca. Vrijedi spomenuti i ostale promjene. Aladar-Vladimir Eckstein tako više nije umro 1941. godine, već 1943.*, Andriji Blažiću promijenjeno je prezime u Blažević te sad više nije Srbin, već

Kako objasniti volju za održavanjem masovne prijevare te čestim unosom pomutnje u podatke? To je već učinio S. Goldstein kad je u razgovoru za Telegram negativno govorio o postavljanju kustosa koji bi bili drukčije ideološki nastrojeni od onih koji su trenutačno zaposleni u Spomen-području Jasenovac. Na temelju prikazanih rezultata njihova ideološka nastrojenost na žalost ne vodi k djelatnosti koja bi imala veze sa zdravom znanosću i to iz već prethodno opisanih razloga – može se, naime, slikovito kazati kako oni vrlo vjerojatno boluju od crvene kuge koja može pogubno djevoljati na zdrav razum i istinoljubivost. Budući da očito svjesno ili nesvesno održavaju masovnu prijevaru, može se govoriti i o tomu da se to namjerno radi. Sto god od toga bilo, njihov je rad pričično nekorektn prema znanosti do te mjere da se može reći kako se bore protiv znanosti i istine. No ponavljanje ovih već prije spomenutih činjenica nije nužno zanimljivo pa zato tu nerazumljivu i možda samo crvenom kugom objašnjivu nesposobnost ili lošu namjeru valja prikazati na jednome novom primjeru.

Lažiraju podatke čak i iz knjige koju navode kao izvor

Od mnogih izvora koji se su navedeni na mrežnim stranicama jasenovačkog popisa spominje se i monografija 'Bosanskdubičko područje u NOR-u i socijalističkoj revoluciji 1941-1945' Dušana

Zadnja promjena na popisu dogodila se u petak 13. svibnja 2016. godine. Dodane su dvije nove osobe: Nako Nastić i Dušanka Majstorović, oboje Srbi, navodno rođeni u Brčkome. Za oboje se kao izvor navode pisani podaci prikupljeni temeljem izjava članova obitelji ili prijatelja stradalih jasenovačkih zatočenika. U ovome slučaju naveden je potpuno isti izvor podataka za obje nove navodne žrtve. Ali ni za jedno od njih nisu navedeni ni godina rođenja niti ime oca

Samardžije. Ta se knjiga u trenutačnoj inačici jasenovačkoga mrežnog popisa u napomenama navodi kao jedan od izvora podataka za zapise o čak 5.525 osoba, što je preko 6 posto cijelog popisa. Za potrebe ovoga članka koristit će se samo popis žrtava ustaškoga zločina genocida u selu Međeđa dostupan na mrežnoj stranici <http://znaci.net/temp/Medjedja.html> za koju su podaci preuzeti iz navedene knjige. Iako se kao mjesto smrti za mnoge od spomenutih osoba na tome popisu navodi Jasenovac, postoji značajan broj onih za koje se navode neka druga mjesta. To ipak nije sprječilo jasenovačke djelatnike i prethodne sastavljače popisa da upravo neke od tih osoba navedu kao žrtve Jasenovca i to usprkos suprotnim činjenicama u knjizi koju, kako navode, koriste kao izvor informacija. Ako se gleda podudaranje u imenu, prezimenu, mjestu i godini rođenja te imenu oca, onda se na mrežnom jasenovačkom popisu i u spomenutome popisu stradalih iz Međeđe nalaze Božo Galonja i Đuređ Milanović, pri čemu mrežna stranica preuzeta iz spomenute Samardžijine knjige navodi da su stradali u Zemunu. Za Lepu Šormaz na mrežnom se jasenovačkome popisu ne navodi ime oca, ali se ona u imenu, prezimenu i godini rođenja podudara s Lepom Šormaz s popisa stradalih iz Međeđe prema kojemu je stradala u Lipiku. Na mrežnom je joj je jasenovačkome popisu kao mjesto rođenja naveden Draksenić, ali kako se radi o mjestu koje je blizu Međeđe, može se govoriti o još jednoj pogreški na mrežnom jasenovačkom popisu. Za Milana Jankovića rođenoga 1935. godine i stradaloga na Kozari na popisu stradalih iz Međeđe ne navodi se ime oca, ali postoji slične osobe s popisa stradalih iz Međeđe u smislu podudaranja u imenu, prezimenu i mjestu rođenja uključujući i bliska mjesta, ali se dopuste i male razlike u godinama rođenja, na oba se popisa također nalaze i Mara Janković, Marija Mataruga, Dušan Radović i Lazo Radović.

Nadalje, za neke osobe za koje mrežni jasenovački popis ne navodi ime oca postoje slične osobe s popisa stradalih iz Međeđe u smislu podudaranja u imenu, prezimenu i mjestu rođenja uključujući i bliska mjesta te opet uz prisutnost manjih razlika u godinama rođenja, pri čemu se za te osobe s popisa stradalih iz Međeđe također navodi da nisu stradale u Jasenovcu. To su Milutin Ćuvrk, Jovo Dodik, Rosa Dodik, Milan Goga, Simo Goga, Ljuban Janković, Miloš Janković, Milan Komadina, Milovan Komadina, Veselinka Komadina, Đuro Radujko i Stoja Ružić. Iako se kod nekih od zadnje navedenih osoba vjerojatno radi o novim primjerima pogreške na mrežnom jasenovačkom popisu, treba naglasiti kako se zbog slabijega podudaranja i manjkavosti podataka u mrežnom jasenovačkom popisu možda radi o slučajnim podudaranjima pa treba biti oprezniji. Osim navedenih, postoje još i desetci drugih podudaranja, ali budući da su nešto slabija, vjerojatno je bolje izostaviti ih ovdje iz daljnog pregleda te se zaustaviti samo na dosad spomenutim osobama.

Naime, već su i ti slučajevi dovoljno zabrinjavajući. Više podataka o ovdje i Draksenić su mesta koja su blizu jedno

PREGLED I PRETRAGA POIMENIČNOG POPISA ŽRTAVA KCL JASENOVAC 1941.-1945.									
Prezime:	Izme:	Mjesto rođenja:	Općina rođenja:	Prijava	Novi upis				Narednost:
MILANOVIĆ	MILKA	JUVA Natal smrti: UBJENA Mjesto stradanja: U LOGORU	1893	Hrvatska Dubica Stradalo: OD USTAŠA Lager: STARA GRADIŠKA	Hrvatska Dubica Stradalo: OD USTAŠA Lager: JASENOVAC	SRPKINIA	God. smrti: 1942	Stratificirano:	SKOPINIA
MILANOVIĆ	MILKA	PETAR Natal smrti: UBJENA Mjesto stradanja: U LOGORU	1898	Kozarska Dubica Stradalo: OD USTAŠA Lager: JASENOVAC	MEDUVOĐE	SRPKINIA	God. smrti: 1942	Stratificirano:	SRBIN
MILANOVIĆ	MIRELA	Natal smrti: UBJENA Mjesto stradanja: U LOGORU	1899	NOVSKA Stradalo: OD USTAŠA Lager: STARA GRADIŠKA*	MILISAVCI	SRPKINIA	God. smrti: 1942	Stratificirano:	SRBIN
MILANOVIĆ	MILUTIN	VASO Natal smrti: UBJEN* Mjesto stradanja: U LOGORU	1902	Kozarska Dubica Stradalo: OD USTAŠA Lager: JASENOVAC	MJEĆANICA	SRPKINIA	God. smrti: 1942	Stratificirano:	SRBIN
MILANOVIĆ	MILJA	Natal smrti: UBJENA Mjesto stradanja: U LOGORU	1898	Kozarska Dubica Stradalo: OD USTAŠA Lager: JASENOVAC	HAJDEROVIĆI	SRPKINIA	God. smrti: 1942	Stratificirano:	SRBIN
MILANOVIĆ	MIRKO	KORTA Natal smrti: UBJEN Mjesto stradanja: U LOGORU	1893	Kozarska Dubica Stradalo: OD USTAŠA Lager: JASENOVAC	GORNJA SLABINA	SRPKINIA	God. smrti: 1942	Stratificirano:	SRBIN
MILANOVIĆ	MIRKO	ŽIVKO	1940	LAKTAŠI	BAKINCI	SRPKINIA	God. smrti: 1942	Stratificirano:	SRBIN

drugome), ali je ime oca različito. Ako se gledaju podudaranja u imenu, prezimenu, imenu oca, mjestu rođenja uključujući i bliska mjesta, ali se dopuste i male razlike u godinama rođenja, na oba se popisa također nalaze i Mara Janković, Marija Mataruga, Dušan Radović i Lazo Radović.

Nadalje, za neke osobe za koje mrežni jasenovački popis ne navodi ime oca postoje slične osobe s popisa stradalih iz Međeđe u smislu podudaranja u imenu, prezimenu i mjestu rođenja uključujući i bliska mjesta te opet uz prisutnost manjih razlika u godinama rođenja, pri čemu se za te osobe s popisa stradalih iz Međeđe također navodi da nisu stradale u Jasenovcu. To su Milutin Ćuvrk, Jovo Dodik, Rosa Dodik, Milan Goga, Simo Goga, Ljuban Janković, Miloš Janković, Milan Komadina, Milovan Komadina, Veselinka Komadina, Đuro Radujko i Stoja Ružić. Iako se kod nekih od zadnje navedenih osoba vjerojatno radi o novim primjerima pogreške na mrežnom jasenovačkom popisu, treba naglasiti kako se zbog slabijega podudaranja i manjkavosti podataka u mrežnom jasenovačkom popisu možda radi o slučajnim podudaranjima pa treba biti oprezniji. Osim navedenih, postoje još i desetci drugih podudaranja, ali budući da su nešto slabija, vjerojatno je bolje izostaviti ih ovdje iz daljnog pregleda te se zaustaviti samo na dosad spomenutim osobama.

Iako onda netko može zagovarati nastavak rada takvih kustosa? Boluje li taj od iste bolesti?

navedenim osobama dostupno je na stranici <http://fly.srk.fer.hr/~nbanic/popis/>.

Važno je dodatno ocrniti Hrvate

Pokazani primjeri samo dodatno ilustriraju nestručnost i/ili namjerno uvećavanje popisa jasenovačkih žrtava od strane djelatnika Spomen-područja Jasenovac. Apsurdno je da se to čini za osobe za koje se protuslovni podatci nalaze upravo u knjigama koje bi djelatnici na temelju podataka na mrežnom stranicama spomen-područja zapravo trebali koristiti kao izvore za podatke navedene u popisu. Ispada da uopće nije bitno što u knjigama piše o osobama koje se ondje spominju, već da je jedino važno iskoristiti bilo koje dostupne podatke kako bi se dodatno ocrnilo Hrvate. Istražuju li djelatnici uopće išta ili samo prepisuju? Kako im je krenulo, ne bi se trebalo čuditi ako se Crvenkapica i vuk iz bajke nađu na jasenovačkome popisu kao stradala partizanska kurirka iz Međeđe i mitraljezac Vuk, predratni šumar iz Draksenića.

Ipak je jasenovački popis počeo kao crvena bajka o 700.000 žrtava. Ovime se nikako ne želimo narugati stvarnim žrtvama, već isključivo okorjelosti, nestolinjubivosti i krajnjoj pristranosti djelatnika Spomen-područja Jasenovac koji već dugo vremena pokazuju ili amaterizam i nestručnost ili ozbiljne simptome oboljenja od uznapredovale crvene kuge.

I kako onda netko može zagovarati nastavak rada takvih kustosa? Boluje li taj od iste bolesti?

Još jedan u nizu krivih upisa u Poimeničnome popisu JUSP-a Jasenovac

Ni Jandro Lipak nije jasenovačka žrtva

Piše: TOMISLAV LIPAK

Jandro Lipak iz Pokupskog Vratečkog, rođen 1901. godine, nije ubijen u logoru Stara Gradiška, 'od ustaša', kako stoji u Poimeničnome popisu žrtava Spomen-područja Jasenovac. Iz logora je pušten za Božić 1943. godine, a poginuo je kao partizan u siječnju 1945. u Rečici kod Karlovca. Slučaj Jandre Lipaka, sličan je onome Nikole Lipaka koji se također nalazio na listi navodnih jasenovačkih žrtava, a bio je živ dugo nakon rata. Nakon što smo o Nikoli objavili članak u *Hrvatskome tjedniku* (br. 576, 7. listopada 2015.), JUSP Jasenovac uklonio je njegovo ime, priznajući i time da njihov popis nije potpuno vjerodostojan. Taj slučaj naveo nas je da istražimo sudbinu Jandre Lipaka, druge navodne žrtve jasenovačkoga logora istoga prezimena. Pokazalo se da njih dvojica nisu rodbinski povezani, štoviše, vjerojatno se nisu ni poznavali, iako potječu iz istoga kraja, s Banovine.

Dobro vladanje u logoru

Osim što se nalazi na poimeničnom popisu JUSP Jasenovac, Jandro Lipak navodi se i kod Komisije za popis žrtava rata Saveznoga izvršnog vijeća SFR Jugoslavije iz 1964. godine, s gotovo identičnim podatcima: Jandro Lipak, otac Imbro, nacionalnost/narodnost Hrvat, rođen 1901., Pokupsko Vratečko, općina Lekenik (odnosno Sisak), ubijen od ustaša (odnosno oružanih snaga ND Hrvatske) 1944. godine u logoru Stara Gradiška. Za razliku od Nikolina slučaja, motiv tadašnjih vlasti za Jandrina uhičenje i zatočenje zasad ostaje nepoznat. Iz dostupnih podataka može se

zaključiti da Jandro nije pripadao istaknutim komunistima. Možda tome najbolje svjedoči činjenica da ga NOP nije potraživao pri razmjenama.

Jandro je iz logora pušten na slobodu zajedno s još 184 zatočenika odlukom Glavnoga ravnateljstva za javni red i sigurnost, donesenom 9. prosinca 1943. godine. Obrazloženje je bilo da su „niže imenovani vladanjem i držanjem za vrieme zatočenja pokazali da će biti čestiti i dobri gradjani Nezavisne Države Hrvatske“ (Predmet: Andrić Tomo i ostali, puštanje na slobodu. Dokument dostupan na <https://drustvojasenovac.wordpress.com/2016/05/12/ekskluzivno-prvi-objavljujemo-popis-pustenih-iz-jasenovca-i-stare-gradiske-za-bozic-1943-godine/>). Puštanje je izvršeno 'za treći Božić u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj'. Pod rednim brojem 37 upisan je 'Lipak Jandra, rođ. 1901. u Vratečko, rkt., ratar, zavičajan u Sisku, roditelji Imbro i Kata rođ. Ruševjan'.

Partizanski bolničar

Istraživanje je pokazalo da je Jandro nakon puštanja iz logora gotovo godinu dana proveo na slobodi, da bi se 14. studenoga 1944. priključio NOV-u kao borac bolničar sanitetskoga voda Karlovačke udarne brigade, 34. udarne divizije. Samo dva mjeseca kasnije, u noći 15. na 16. siječnja 1945., Jandro je poginuo prigodom napada partizanskih postrojba na naselje Rečica u blizini Karlovca (Karlovačka udarna brigada, J. Lulik i Đ. Zatezalo, Karlovac, 1984., str. 278 i 407; također: 34. udarna divizija NOV i PO Hrvatske, V. Hlaić, Zagreb, 2002., str. 290 i 415).

U tim se knjigama, međutim, ne spominje Jandro, nego Janko (!) Lipak. Obj

knjige sadrže popise poginulih boraca postrojbe s osnovnim osobnim podatcima: Karlovačka udarna brigada, str. 407, pod rednim brojem 161: Lipak Imbre Janko, 1901., Vratečko, Letovanić. Studio u NOV 14.11.1944., borac san. voda brig. Poginuo kod Rečice 15.1.1945.. U knjizi 34. udarna divizija NOV i PO Hrvatske, na str. 415, pod rednim brojem 624: Lipak I. Janko, borac iz sastava Karlovačke brigade, rođen 1901. u Vratečkom, Letovanić, u NOB-u od 1944., poginuo kod Rečice 15.01.1945. Osim oblika imena (Jandro-Janko), ostali su podatci isti kao i za Jandru s jasenovačkoga popisa.

Matične knjige

Identitet Jandre Lipaka može se dodatno utvrditi i uvidom u matične knjige. Državni arhiv u Sisku čuva Matičnu knjigu krštenih 1896.-1906. iz župe Šišinec, u sastavu koje je Vratečko bilo do 23. rujna 1986. Na str. 67, rb. 8, nalazi se upis krštenja za Andru (!) Lipaka, rođ. 18. veljače 1901., od oca Imbre i majke Kate rođ. Ruševljana, Vratečko kbr. 28. Također, unesena je i opaska u vidu kržićaiza kojega slijedi upis nadnevka smrti, 16.01.1945. Matični ured u Sisku u terminalu matice umrlih ima unesnoga Jandru Lipaka s istim nadnevkom smrti. Knjiga umrlih, kod istog uredu, pruža više podataka: Jandro Lipak pao je u borbi kod Rečice, 16.01.1945., a pokopan je 20.01.1945. na mjesnom groblju, na Orlekovici iznad Pokupskog Vratečkog (Starog Vratečkog). Izneseni podatci ne ostavljaju nikakvu sumnju u identitet i sudbinu Jandre Lipaka pa JUSP Jasenovac treba ukloniti i njega, poput Nikole, sa svoga Poimeničnoga popisa žrtava.

